

NORGES HØYESTERETT

Den 11. desember 2013 avsa Høyesterett dom i

HR-2013-02577-A, (sak nr. 2013/1247), straffesak, anke over dom,

A (advokat Erling O. Lyngtveit)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Trude Sparre)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bull**: Saken gjelder straffutmåling for forsøk på legemsfornærmelse under særdeles skjerpene omstendigheter.
- (2) Den 25. mai 2012 ble A sammen med B satt under tiltale for brudd på straffeloven § 228 første ledd jf. § 232. Grunnlaget for tiltalen var som følger:

"Lørdag 12. mai 2012 kl. 04.00 i ---veien 24 i Oslo, uten forvarsel hoppet B opp på ryggen til C f. 00.00.1993, han slo C i hodet og i ansiktet. Da C forsøkte å forsvare seg, kom også Uy til. Uy slo C med knyttede never mot hodet. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter idet voldsutøvelsen var uprovosert og den ble utøvet av flere i fellesskap."

- (3) Oslo tingrett avsa dom 4. september 2012. For A – som er hans rette etternavn – lød domsslutningen slik for straffekravets del:

"A, født 00.00.1992, dømmes for overtredelse av straffeloven § 228 første ledd jf § 49 jf § 232, til fengsel i 21 – tjueen – dager. Til fradrag kommer 2 – to – dager for utholdt varetekt."

- (4) Som det fremgår ble A bare dømt for forsøk på overtredelse av § 228 jf. § 232, ikke for fullbyrdet overtredelse på lik linje med B, slik tiltalen la opp til. B ble derimot dømt i henhold til tiltalen.
- (5) De to ble videre dømt til å betale fornærmede 631 kroner i erstatning og 10 000 kroner i oppreisning. Hver av dem ble ilagt 3000 kroner i sakskostnader.
- (6) Både B og A anket over straffutmålingen. A anket også over bevisvurderingen under skyldspørsmålet. Lagmannsretten henviste straffutmålingsankene og nektet bevisanken fremmet.
- (7) Borgarting lagmannsrett avsa 18. mars 2013 dom med slik domsslutning for A:

"2. I tingrettens dom gjøres den endring at straffen for A, født 00.00.1992, settes til fengsel i 60 – seksti – dager."

- (8) Også B ble dømt til fengsel i 60 dager. Lagmannsretten bemerket at B hadde vært den mest aktive i voldsutøvelsen, mens A bare var domfelt for forsøk. Ettersom B hadde avlagt en uforbeholden tilståelse, mens As tilståelse hadde vært forbeholden, måtte fengselsstraffen likevel bli nokså lik, bemerket lagmannsretten.
- (9) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen.
- (10) *Mitt syn på saken*
- (11) Saken dreier seg om et uprovosert overfall på en 18 år gammel gutt på åpen gate nattestid i Oslo. Som nevnt var de begge tiltalt for å ha vært sammen om hele den straffbare handlingen, men tingretten kom til at A bare kunne dømmes for forsøk. Forsøket var i tid begått etter Bs fullbyrdede legemsfornærmelser. Det følger av dette at tingretten ikke fant det bevist at de to fra starten av var sammen om overfallet. Jeg gjengir følgende fra tingrettens dom, som også lagmannsretten har lagt til grunn:

"Tiltalte B avga en fullstendig tilståelse. Han forklarte at fornærmede gikk i ---veien og B oppdaget fornærmede 3-4 meter foran seg. B løp mot fornærmede og satte kneet eller knea ... i ryggen [på fornærmede]. Fornærmede snudde seg mot B som da slo fornærmede i ansiktet flere ganger; B vil anta at han slo fornærmede 2, 3 eller 4 ganger i ansiktet. ...

...

Retten er etter bevisførselen kommet til at tiltalte B med forsett har utøvet vold mot fornærmede slik som beskrevet i tiltalebeslutningen. Volden besto i knyttneveslag mot ansiktet. Fremlagte illustrasjonsmappe viser leppen som sprakk og skader rundt venstre øre. Fornærmede måtte oppsøke lege for behandling og var plaget to – tre uker etter hendelsen. Han har imidlertid ikke senere hatt plager som følge av volden. Forholdet rammes av straffeloven § 228 første ledd.

Tiltalte A var ikke like aktiv som B ved angrepet av fornærmede. Retten legger i samsvar med As forklaring til grunn at han forsøkte å dytte fornærmede bort fra B og at A i denne forbindelse forsøkte å slå fornærmede i hodet. Etter bevisførselen legger retten til grunn at A forsøkte å slå fornærmede med knyttet hånd i hodet, men nådde

ikke frem fordi fornærmede trakk seg bort. Forholdet rammes av straffeloven § 228 første ledd jf § 49."

- (12) Jeg er enig med de tidligere instanser i at straffeloven § 232 kommer til anvendelse. Handlingen var uprovosert, og som jeg kommer tilbake til, må den anses som begått av de to i fellesskap.
- (13) Etter straffeloven § 51 straffes forsøk mildere enn en fullbyrdet forbrytelse. I hvilken grad forsøk skal straffes mildere vil avhenge av en rekke forhold, som hva slags overtredelse det er tale om og hvor langt forsøket var kommet, jf. Rt. 2012 side 1458 avsnitt 19.
- (14) Slik lagmannsretten har gjort, må det i så måte legges vesentlig vekt på den nære sammenhengen det var mellom Bs slag og As forsøk på slag. As handling var en bevisst oppfølging av Bs angrep. Selv om B utførte voldshandlingene på eget initiativ, må fornærmede ha oppfattet det hele som en fellesaksjon. For A må det ha vært åpenbart at hans handling gjorde overfallet enda mer skremmende.
- (15) Selv om det er noe vanskelig å bedømme skadepotensialet ved et slag som ikke treffer, må det videre legges vekt på at det dreier seg om et slag med knyttet neve mot hodet. At A ikke traff, skyldtes rene tilfeldigheter.
- (16) Straffskjerpelsen ved lov 25. juni 2010 nr. 46 kommer til anvendelse i saken. I Prop. 97 L (2009–2010) side 29 fremheves at den typiske uprovoserte gatevolden ligger i kjerneområdet for straffskjerpelsen. Jeg er likevel kommet til at lagmannsretten har utmålt en noe for streng straff for A. Når det på side 34 i proposisjonen antydes straff av fengsel i 90 dager for "slag og spark som ikke fører til skade, men sterk smerte og omfattende blåmerker", er det nok tale om alvorligere forhold enn As ene slag – om det hadde truffet. I Rt. 2010 side 1243 ble straffen fastsatt til fengsel i 45 dager for et tilfelle av fullbyrdet legemsfornærmelse som fant sted noe over ett år før straffskjerpelsen, og som jeg oppfatter som en alvorligere sak enn den foreliggende, selv om det ikke dreide seg om uprovosert gatevold. Det ble da uttalt at straff av fengsel i 60 dager ville være klart over normalstraffen ved overtredelse av § 228 første ledd.
- (17) A tilstod at han hadde slått, men benektet at det var med knyttet neve. Jeg legger en viss, men begrenset vekt på denne forbeholdne tilståelsen.
- (18) Straffen bør etter dette settes til fengsel i 45 dager.
- (19) A var nitten og et halvt år gammel på gjerningstiden. Det er likevel ikke grunn til å gjøre noe av straffen betinget i dette tilfellet. I Prop. 97 L (2009–2010) side 34 er det uttalt at man bør være tilbakeholden med bruk av betinget fengsel på grunn av ung alder ved den type voldshandlinger som man har ønsket å skjerpe straffen for.
- (20) I tingrettsdommen er det gjort fradrag for to dagers utholdt varetekt. Etter at lagmannsrettens dom var falt, oppstod det en kommunikasjonssvikt omkring As anke. Da ankefristen var gått ut uten at påtalemyndigheten hadde mottatt anken, ble straffen beordret fullbyrdet. A søkte om straffgjennomføring med elektronisk kontroll, noe som ble innvilget. Etter 14 dagers soning ble man klar over anken, og soningen avbrutt. Det må derfor nå gjøres fradrag for 16 dagers utholdt frihetsberøvelse i anledning saken.
- (21) Jeg stemmer for denne

D O M:

1. I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 45 – førtifem – dager.
2. I straffen fragår 16 – seksten – dager for utholdt frihetsberøvelse i anledning saken.

- (22) Dommer **Tønder:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (23) Dommer **Falkanger:** Likeså.
- (24) Dommer **Bergsjø:** Likeså.
- (25) Dommer **Øie:** Likeså.
- (26) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 45 – førtifem – dager.
2. I straffen fragår 16 – seksten – dager for utholdt frihetsberøvelse i anledning saken.

Riktig utskrift bekreftes: